

**Засудження особи без
призначення покарання**

Брящей Руслан Ігорович

Теоретичні, практичні та законодавчі аспекти визначення поняття кримінальної відповідальності

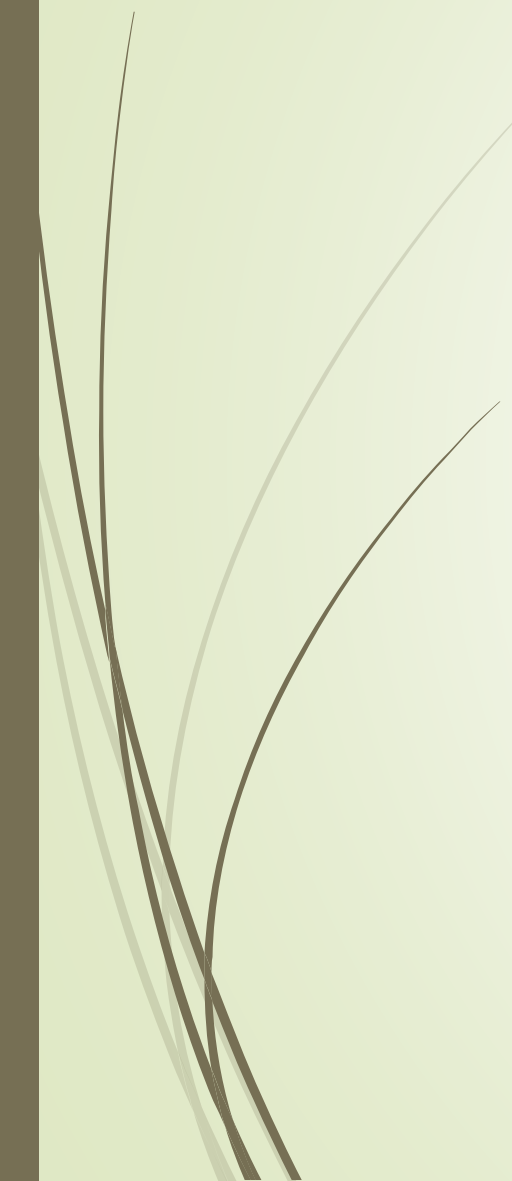
- Конституційний Суд України у частині другій рішення в справі за конституційним поданням Міністерства внутрішніх справ України щодо офіційного тлумачення положень частини третьої статті 80 Конституції України від 27.10.1999 року №9-рп/99, роз'яснив, що: «... кримінальна відповідальність може мати не лише форму покарання, за вироком суду вона може зводитись лише до засудження особи, яка вчинила злочин (частина друга статті 50 КК України 1960 р.) ...»

Законодавче закріплення засудження особи без призначення покарання

- У ч. 3 ст. 88 Кримінального кодексу України, закріплюючи правові наслідки судимості, законодавець визначив, що: «особи, засуджені за вироком суду без призначення покарання або із звільненням від покарання чи такі, що відбули покарання за діяння, злочинність і караність якого усунута законом, визнаються такими, що не мають судимості
- У ч. 1 ст. 377 Кримінального процесуального кодексу України визначено, що: «якщо обвинувачений тримається під вартою, суд звільняє його з-під варти в залі судового засідання у разі виправдання; звільнення від відбування покарання; засудження до покарання, не пов'язаного з позбавленням волі; ухвалення обвинувального вироку без призначення покарання

**Розмежування кримінально-
правових інститутів звільнення
від кримінальної
відповідальності, звільнення
від покарання та звільнення від
відбування покарання**

Види звільнення особи від покарання за Кримінальним кодексом України

- Звільнення особи від покарання (засудження без призначення покарання) із застосуванням примусових заходів медичного чи виховного характеру**
- Звільнення особи від покарання (засудження без призначення покарання) на підставі ч.ч. 4, 5 ст. 74 та ч. 2 ст. 84 КК України**

Звільнення особи від покарання (засудження без призначення покарання) на підставах передбачених ст. 49 КК України

■ ч.5 ст. 74 КК України

■ «Особа може бути за вироком суду звільнена від покарання на підставах, передбачених статтею 49 Кримінального кодексу України»

■ ч. 1 ст. 49 КК України

■ Особа звільняється від кримінальної відповідальності, якщо з дня вчинення нею кримінального правопорушення і до дня набрання вироком законної сили минули такі строки:

■ 1) два роки - у разі вчинення кримінального проступку, за який передбачене покарання менш суворе, ніж обмеження волі;

■ 2) три роки - у разі вчинення кримінального проступку, за який передбачено покарання у виді обмеження волі, чи у разі вчинення нетяжкого злочину, за який передбачено покарання у виді позбавлення волі на строк не більше двох років;

■ 3) п'ять років - у разі вчинення нетяжкого злочину, крім випадку, передбаченого у пункті 2 цієї частини;

■ 4) десять років - у разі вчинення тяжкого злочину;

■ 5) п'ятнадцять років - у разі вчинення особливо тяжкого злочину.

Звільнення особи від покарання (засудження без призначення покарання) у зв'язку з втратою суспільної небезпечності

► ч. 4 ст. 74 КК України

- Особа, яка вчинила кримінальний проступок або нетяжкий злочин, крім корупційних кримінальних правопорушень, може бути за вироком суду звільнена від покарання, якщо буде визнано, що з урахуванням бездоганної поведінки і сумлінного ставлення до праці цю особу на час розгляду справи в суді не можна вважати суспільно небезпечною.**

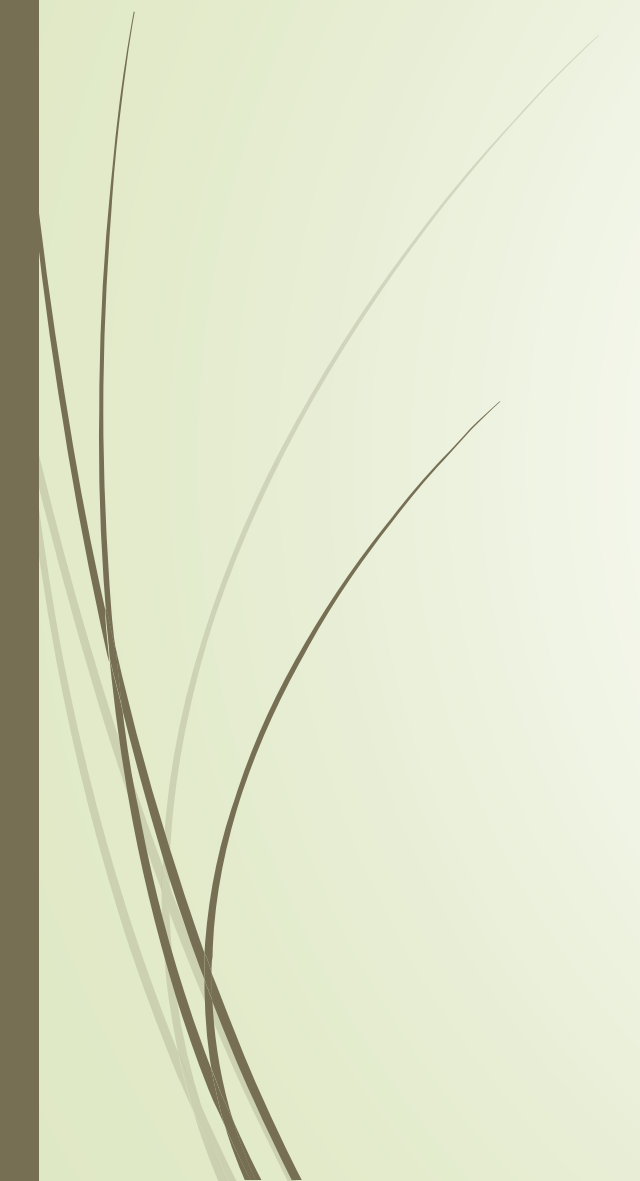
Звільнення особи від покарання (засудження без призначення покарання) через іншу тяжку хворобу, що перешкоджає відбуванню покарання

➤ ч.2 ст. 84 КК України

➤ **Особа, яка після вчинення кримінального правопорушення або постановлення вироку захворіла на іншу тяжку хворобу, що перешкоджає відбуванню покарання, може бути звільнена від покарання або від подальшого його відбування. При вирішенні цього питання суд враховує тяжкість вчиненого кримінального правопорушення, характер захворювання, особу засудженого та інші обставини справи.**

**Передумови, умови, підстави та
наслідки звільнення особи від
покарання (засудження особи без
покарання)**

Проблеми практики застосування інституту засудження особи без призначення покарання (законодавче закріплення та теоретичне обґрунтування)

- У науково-практичному коментарі, за загальною редакцією В.Я. Тація, В.П. Пшонки, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна, зазначено, що: «при встановленні передумови і підстави звільнення від покарання суд має право (але не зобов'язаний) звільнити особу від покарання. У цьому разі відповідно до ч. 2 ст. 373 КПК суд постановляє вирок, яким визнає обвинуваченого винуватим у вчиненні кримінального правопорушення (злочину), але звільняє його від призначення покарання, тобто не визначає конкретний вид і розмір покарання за вчинений злочин.

Проблеми практики застосування інституту засудження особи без призначення покарання (законодавче закріплення та теоретичне обґрунтування)

- У коментарі, за загальною редакцією О.М. Джужі, А.В. Савченка, В.В. Чернея, щодо порядку звільнення від покарання на підставі ч. 4 ст. 74 Кримінального кодексу України визначено, що: «за змістом КК (ч. 3 ст. 88) та КПК (ч. 2 ст. 373, ч. 1 ст. 377) суд має ухвалити вирок, яким визнати обвинуваченого винуватим у вчиненні злочину та звільнити його від покарання без призначення певного виду та міри покарання»

Історія застосування звільнення особи від покарання (засудження без призначення покарання)

- Зі змісту частини другої статті 50 Кримінального кодексу України 1960 року вбачається, що: «особу, яка вчинила злочин, може бути за вироком суду звільнено від покарання, коли буде визнано, що в силу наступної бездоганної поведінки і чесного ставлення до праці цю особу на час розгляду справи в суді не можна вважати суспільно небезпечною».
- У науково-практичних коментарях Кримінального кодексу України 1960 року визначено процедуру застосування ч. 2 ст. 50. Відповідно до наданих авторами коментаря роз'яснень: «Звільнення від покарання за ч. 2 ст. 50 КК України здійснюється лише судом (ст. 7 КПК України). Суд першої інстанції робить це шляхом постановлення обвинувального вироку без призначення покарання, а суд касаційної чи наглядової інстанції – шляхом відповідної зміни вироку без його скасування і закриття справи ... Особа звільнена від покарання на підставі ч. 2 ст. 50, визнається такою, що не має судимості (п. 1 ч. 1 ст. 55)»

Щодо необхідності формування правильної судової практики засудження особи без призначення покарання

- Судова практика знає випадок засудження особи без призначення покарання, який у перспективі може претендувати на законодавче закріплення та визнання його окремим видом.
- У пункті 8 постанови Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2003 року № 7 «Про практику призначення судами кримінального покарання» йдеться про випадок, коли при призначенні більш м'якого покарання, ніж передбачено санкцією статті Особливої частини Кримінального кодексу України (ст. 69 КК України), з огляду на вік підсудної особи чи стан її здоров'я неможливо застосувати жодного з визначених ст. 51 Кримінального кодексу України видів більш м'якого покарання. У цьому випадку, як зазначається у постанові Пленуму: «суд, маючи на те підстави, повинен закрити справу і звільнити особу від кримінальної відповідальності або постановити обвинувальний вирок і звільнити засудженого від покарання»

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ !